

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ - ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΩΝ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ II
ΘΕΜΑ 6 – ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ

Ζητείται η φωτογράφιση ενός έγχρωμου διδιάστατου πρωτότυπου (ζωγραφικός πίνακας, αφίσα, φωτογραφία) μικρού ή μεσαίου μεγέθους (με τις διαστάσεις του όχι μεγαλύτερες από την διάμετρο των δύο διαθέσιμων ομπρελών του εργαστήριου). Η λήψη μπορεί να γίνει με αναλογική ή ψηφιακή μηχανή, σύμφωνα με τις προτιμήσεις σας.

- Εάν χρησιμοποιήσετε αναλογική μηχανή επιλέξτε φιλμ ρυθμισμένο για θερμοκρασία Kelvin όσο το δυνατόν πλησιέστερη στην θερμοκρασία Kelvin που χαρακτηρίζει τα φωτιστικά σας σώματα (5500 K για φλας και LED, 3200 K για αλογόνα). Σε αυτή την περίπτωση χρειάζεται τελική ρύθμιση με την χρήση των κατάλληλων φίλτρων τύπου Color Conversion. Συνιστάται η χρήση ενός αργού, όσο το δυνατόν περισσότερο λεπτόκοκκου α/μ φιλμ καλής ποιότητας, κατασκευασμένο για α/μ αντιγραφική δουλειά (για περιπτώσεις πλήρους τονικής διαβάθμισης πρωτότυπων) ή καλής ποιότητας έγχρωμων αρνητικών ή διαφανειών (τα φιλμ έγχρωμων διαφανειών έχουν μικρότερη ανοχή σε λάθη έκθεσης από τα φιλμ έγχρωμων αρνητικών αλλά δίνουν καλύτερη ποιότητα/κορεσμό χρώματος), σε κάθε περίπτωση με την χαμηλότερη δυνατή αξία ISO.
 - Εάν η λήψη είναι ψηφιακή ορίστε την χαμηλότερη επιτρεπτή ευαισθησία στην μηχανή σας και λευκή ισορροπία ακριβώς για την θερμοκρασία Kelvin που χαρακτηρίζει τα φωτιστικά σας σώματα. Επιλέξτε και στις δύο περιπτώσεις (ψηφιακή ή αναλογική μηχανή) έναν φακό καλής ποιότητας ειδικό για αντιγραφική δουλειά (ειδικοί φακοί με δυνατότητα ακριβούς εστίασης σε όλη την έκταση επίπεδων επιφανειών).
 - Στην περίπτωση χρήσης φιλμ στόχος σας είναι η *ακριβώς* σωστή έκθεση (με λάθος μικρότερο του 1/6 του stop). Στην περίπτωση ψηφιακών αρχείων η κατάλληλη υπερέκθεση (κάποιου βαθμού ETTR) προκύπτει από τις τεχνικές δυνατότητες του αισθητήρα της μηχανής σας.
 - Ορίστε ένα μέσο-στενό διάφραγμα στον φακό σας, αλλά όχι το στενότερο δυνατόν, για αποφυγή της περίθλασης (diffraction)
1. Τοποθετείστε τα φώτα εφοδιασμένα με ομπρέλες ή soft boxes στο μέσο ύψος του πρωτότυπου κατευθύνοντάς τα λίγο εκτός κέντρου (το κάθε φως κοιτάζει αντίστοιχα πέρα από το κέντρο του πρωτότυπου, προς το απώτερο άκρο του). Εάν οι διαστάσεις του πίνακα είναι σχετικά μικρές αρκούν δύο φώτα (ένα για κάθε πλευρά του), για μεγαλύτερων διαστάσεων έργα ενδέχεται να χρειαστούν τέσσερα φώτα (δύο σε κάθε πλευρά) για την επίτευξη απόλυτα ομοιόμορφου φωτισμού σε όλη την επιφάνεια του έργου. Οι τιμές του φωτόμετρου (προσπίπτον συνεχές φως) πρέπει να είναι ακριβώς ίδιες ανάμεσα στο κέντρο και τις 4 γωνίες του πρωτότυπου. Ελέγξτε για ανακλάσεις και φροντίστε για την αποφυγή τους μέσα από την χρήση πολωτικών φίλτρων και τον αποκλεισμό οποιουδήποτε συστήματος γενικού φωτισμού του χώρου.
 2. Τοποθετείστε δίπλα στο πρωτότυπο ένα δοκίμιο δεδομένων χαρακτηριστικών (checker) με επιλεγμένα χρώματα και ασπρόμαυρες τονικές διαβαθμίσεις που στην

συνέχεια θα χρησιμοποιήσετε για την ακριβή ταύτιση των χρωμάτων του πρωτότυπου με αυτά της φωτογραφικής του αναπαραγωγής. Εναλλακτικά (ακόμα καλύτερα) χρησιμοποιείτε ένα checker με συνοδευτικό λογισμικό για χρήση σε προγράμματα επεξεργασίας ψηφιακών εικόνων.

3. Μετρήστε την θερμοκρασία Kelvin της φωτιστικής πηγής και εξισορροπήστε για λευκό φως (WB) για την συγκεκριμένη θερμοκρασία K (αν χρησιμοποιείτε φιλμ καθορίστε τα απαραίτητα φίλτρα χρωματικής διόρθωσης).
4. Μετρήστε το μέσο ύψος του πρωτότυπου και τοποθετείστε το κέντρο του φακού στο ίδιο ύψος. Χρησιμοποιείτε το ενδεχόμενο πλέγμα πάνω στο θαμπόγυαλο για να βεβαιωθείτε ότι τα όρια του πίνακα εμφανίζονται παράλληλα και κάθετα μεταξύ τους, ή μετρήστε ίσες αποστάσεις από συγκεκριμένα συμμετρικά σημεία από το κέντρο του πρωτότυπου πάνω στον τοίχο μέχρι το κέντρο του φακού σας. Εάν ο τοίχος στον οποίο κρέμεται ο πίνακας προς αντιγραφή δεν είναι κατακόρυφος, δίνετε στην πλάτη της μηχανής σας την ίδια κλίση με αυτήν του τοίχου.
5. Εάν χρησιμοποιείτε φιλμ: υπολογίστε την ακριβή αξία έκθεσης και διορθώστε για α) συντελεστή φίλτρων, αν τα χρησιμοποιείτε, β) πιθανό συντελεστή επαύξησης χρόνου (*reciprocity failure compensation*) (*) και γ) Bellows Factor Compensation (αν χρησιμοποιείτε view camera)
6. Εξετάστε την περίπτωση χρήσης ενός φίλτρου πόλωσης του φωτός και διορθώστε για τον συντελεστή του.
7. Εκθέστε με την ακόλουθη σειρά (μόνο για χρήση φιλμ): Υποεκθέστε κατά 1 stop, στην συνέχεια κατά 2/3 stop, μετά κατά 1/3 stop. Στην συνέχεια εκθέστε κανονικά, και μετά υπερεκθέστε κατά 1/3, κατά 2/3 stop και τέλος κατά 1 stop. Στην περίπτωση ψηφιακών αρχείων, εκθέστε κανονικά και στην συνέχεια ETTR.

Παραδοτέα:

Εάν δουλεύετε με ψηφιακά αρχεία παραδίνετε τα αρχεία με τις διάφορες δοκιμές σε μορφή raw και jpeg. Εάν χρησιμοποιήσετε φιλμ παραδίνετε όλο το φιλμ των έγχρωμων διαφανειών (ή των έγχρωμων αρνητικών και του κοντάκτ) με τις διαφορετικές δοκιμές. Το θέμα συνοδεύεται από επεξηγηματικό κείμενο σχετικά με την χρήση του επιλεγμένου από εσάς checker και τις διορθώσεις χρώματος που πρόκυψαν σύμφωνα με τις υποδείξεις του.

(*) σε ότι αφορά στο σημείο (β) (επαύξηση του χρόνου για φιλμ), διαφορετικά φιλμ αντιδρούν με διαφορετικό τρόπο σε χρόνους έκθεσης μεγαλύτερους του δευτερόλεπτου, σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή. Μια άλλη επίπτωση των μεγάλων χρόνων στην έκθεση των φιλμ είναι ενδεχόμενες χρωματικές αστοχίες (*color shifts*) που διορθώνονται με κατάλληλα φίλτρα. Και για αυτές τις διορθώσεις χρειάζονται πληροφορίες από τους κατασκευαστές των φιλμ.